मेचीनगर नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: २०८२ (८) संख्या: १ स्वीकृत मिति: २०८२/०६/३०

मेचीनगर नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय ईटाभट्टा, झापा कोशी प्रदेश, नेपाल

भाग १
मेचीनगर नगरपालिका

श्रीमान् नगर प्रमुखज्यू

वि.स. २०८२ सालको मेचीनगर नगरपालिकाको ऐन नं. १ मेचीनगर नगपालिका दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन ऐन, २०८२ मिति २०८२/०६/३० गते बसेको बिशेष नगर सभा बैठकले पारित गरे बमोजिम ठीक छ, प्रमाणीकरणका लागि नगर प्रमुखज्यु समक्ष पेश गर्दछु।

अग्नि प्रसाद अधिकारी
सचिव, नगर कार्यपालिका
मेचीनगर नगरपालिका

प्रमाणीकरण मिति: २०८२/०६/३१

प्रमाणीकरण गर्ने : नगर प्रमुख श्री गोपालचन्द्र बुढाथोकी

हस्ताक्षर : .....

गोपालचन्द्र बुढाथोकी
नगर प्रमुख

मेचीनगर नगरपालिका

मेचीनगर नगरपालिका
दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन ऐन, २०८२

प्रस्तावना :

नगरवासीलाई आधारभूत स्वास्थ्य, सरसफाई तथा स्वच्छ वातावरण प्रत्याभूत गर्न नगरपालिकाको संवैधानिक एवं कानूनी दायित्व रहेको छ । बढ्दो सहरीकरण सँगै दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन नगरको एउटा चुनौती बन्दै गएको हुनाले उक्त विषयलाई छुट्टै कानूनी व्यवस्था गरी काम कारवाही गर्न वान्छनीय भएकाले नेपालको संविधानको धारा २२१ अनुसार सोहि संविधानको अनुसूचि ८ को बुँदा ९ र १० का अधिकारलाई कार्यान्वयन गर्न स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम नगरसभाले यो ऐन स्वीकृत गरी जारी गरेको छ ।

मेचीनगर नगरपालिका कार्यालय
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
झापा, नेपाल
कोशी प्रदेश,

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

(१) यो ऐनको नाम "नगरपालिकाको दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन ऐन, २०८२" रहेको छ ।

(२) यो ऐन नगरसभाबाट पारित भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिदेखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

(क) दिसाजन्य लेदो भन्नाले: स्थलगत सरसफाइ अन्तर्गत दिसा पिसाब लगायतको फोहोरपानी जम्मा गर्ने भण्डारण ट्यांकीमा संकलन भएको फोहोरलाई बुझ्नु पर्दछ । जसमा मानव मलमुत्रको साथै दिसा बगाउन, दिसा धुन एवम्चर्पी सफा गर्न प्रयोग हुने पानी वा पदार्थ र अन्य फोहरमैला वा फोहरपानी समेत सम्झनुपर्दछ ।

(ख) भण्डारण ट्यांकी भन्नाले विशेषगरी चर्पीबाट उत्पादन हुने दिसापिसाब लगायतका फोहर र फोहरपानीलाई निश्चित अवधिको लागि सुरक्षित भण्डारण गर्न निर्माण गरिने ट्यांकीलाई बुझाउने छ ।

(ग) सेप्टेज भन्नाले भण्डारणका विभिन्न प्रविधिहरुमध्ये सेप्टिक ट्यांकमा जम्मा भएको मानव मलमुत्रीय फोहर भन्ने बुझाउने छ ।

(घ) निष्काशित फोहरपानी भन्नाले पूर्ण वा आंशिक प्रशोधनपछि भण्डारण ट्यांकी वा प्रशोधनशालाबाट अन्तिममा बाहिर निस्कने फोहरपानीलाई बुझाउने छ ।

(ङ) दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन भन्नाले मानव मलमुत्रीय फोहरलाई सुरक्षित भण्डारण गर्ने, नियमित रुपमा खाली गर्ने, प्रशोधनशालासम्म ढुवानी गर्ने, प्रशोधन गर्ने, र सुरक्षित विसर्जन वा पुनःप्रयोग गर्ने सम्पूर्ण कार्यलाई समग्रमा दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन भनेर बुझाउने छ ।

(च) दिसाजन्य लेदो प्रशोधनशाला भन्नाले दिसाजन्य लेदो प्रशोधनको लागि आवश्यक प्रविधिहरु स्थापना गरिएको निश्चित स्थल वा केन्द्र बुझाउने छ ।

(छ) स्थलगत सरसफाइ प्रणाली भन्नाले मानव मलमूत्रीय फोहरलाई उत्पादन स्थलमै व्यवस्थित संकलन, ढुवानी र पूर्ण वा आंशिक प्रशोधन गर्ने सरसफाइ प्रणाली बुझाउने छ ।

(ज) सरसफाइ सेवा प्रदायक भन्नाले भण्डारण ट्यांकी बनाउन, सेप्टिक ट्यांक सफा गर्न, मानव मलमूत्रीय फोहरलाई प्रशोधन केन्द्रसम्म ढुवानी सेवा प्रदान गर्न वा दिसाजन्य लेदो प्रशोधन केन्द्र सञ्चालन गर्नका लागि सम्बद्ध निकायबाट वैधानिक अनुमति पाएको व्यक्ति वा संस्था बुझाउने छ ।

(झ) सरसफाइ सेवा श्रृंखला भन्नाले मानव मलमुत्रीय फोहरको व्यवस्थित संकलन, ढुवानी, प्रशोधन र सुरक्षित विसर्जन वा पुनःप्रयोग गर्न आवश्यक पर्ने सबै चरण प्रक्रियाहरु बुझाउने छ ।

(ञ) सेप्टिक ट्यांक भन्नाले दिसाजन्य लेदो सङ्कलन र केहि अवधिको लागि भण्डारण गर्न एवम् आंशिक प्रशोधन समेत गर्न निर्माण गरिने पानी नचुहिने खालको संरचना बुझ्नु पर्दछ र यसको न्यूनतम स्वरुप तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(ट) फोहरपानी भन्नाले दैनिक मानवीय क्रियाकलाप र वस्तु उत्पादनको क्रममा उत्पादन हुने तरल फोहोर बुझ्नु पर्दछ, जसलाई ढल प्रणाली मार्फत संकलन एवम् ढुवानी गरिन्छ । यसमा मानव, पशु वा तरकारीजन्य फोहरमैलाको साथै मानवीय मलमुत्र र विभिन्न प्रकारका रसायनहरुसमेत मिसिएको हुन्छ ।

(ठ) ढल भन्नाले फोहरपानीको व्यवस्थित संकलन, ढुवानी र निकासको लागि बाटोमा बिछ्याइएका खुल्ला वा छोपिएका संरचना वा पाइपलाई बुझाउने छ ।

(ङ) ढल निकास भन्नाले फोहरपानीलाई व्यवस्थित सङ्कलन गर्न, ढुवानी गर्न, प्रशोधन गर्न बनाइएका ढल, भंगाल लगायतका सम्पूर्ण संरचनाहरू बुझ्नु पर्दछ।

(ढ) रित्याउने र ढुवानी सेवा भन्नाले भण्डारण ट्यांकीमा जम्मा भएको दिसाजन्य लेदो रित्याउने र ढुवानी सेवालाई बुझाउने छ।

(ण) सेप्टिक ट्यांकी सफाइ सेवा प्रदायक भन्नाले भण्डारण ट्यांकीबाट दिसाजन्य लेदो निकाल्ने र त्यसरी निकालेको लेदोलाई प्रशोधन केन्द वा तोकिएको स्थानसम्म ढुवानी सेवा दिने कम्पनी वा कामदारलाई बुझाउने छ।

(त) विसर्जन भन्नाले दिसाजन्य लेदोको अन्तिम निष्काशन तथा व्यवस्थापनलाई बुझाउने छ।

(थ) प्रशोधन भन्नाले दिसाजन्य लेदोलाई विभिन्न विधि/प्रविधिको प्रयोग गरी उक्त लेदो भएको हानिकारण प्रदुषणलाई न्यूनिकरण वा निर्मलीकरण गर्ने कार्यलाई बुझाउने छ।

(द) नगरपालिका भन्नाले मेचीनगर नगरपालिकालाई बुझाउने छ।

परिच्छेद २

दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापनको दायित्व सम्बन्धी व्यवस्था

३. दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी नगरपालिकाको हुनेः

(१) दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सेवा श्रृंखला अन्तर्गत पर्ने संकलन, भण्डारण, रित्याउने र ढुवानी, प्रशोधन तथा विसर्जन र ती सेवा श्रृंखलामा आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण पूर्वाधार तथा संरचनाको विकास निर्माण एवं संचालन गर्ने गराउने जिम्मेवारी नगरपालिकाको हुनेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आफ्नो घर, व्यवसायिक भवन, सामुदायिक तथा सार्वजनिक शौचालयबाट निष्काशन हुने दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापनको आधारभूत दायित्व सम्बन्धित व्यक्ति, संस्था वा निकायको हुनेछ।

(३) घर, व्यापारिक, औद्योगिक, सरकारी एवं सार्वजनिक लगायत संस्थाहरुबाट उत्पादित दिसाजन्य लेदो प्रशोधन नगरी खुला रुपमा जमीन, नदिनाला आदिमा विसर्जन गर्ने कार्य दण्डनीय हुनेछ।

४. दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सेवाको गुणस्तरः

(१) दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सेवा श्रृंखलामा पर्ने कुनै पनि वस्तु वा सेवाको गुणस्तर नगरपालिकाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको वस्तु वा सेवाको गुणस्तर नगरपालिकाले संघिय मापदण्ड अनुरुप निर्धारण गर्नेछ ।

परिच्छेद ३

दिसाजन्य लेदोको संकलन, भण्डारण, रित्याउने र ढुवानी, प्रशोधन तथा विसर्जन सम्बन्धी व्यवस्था

५. दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी लागु गर्ने:

(१) दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सेवा श्रृंखला सम्बन्धि कार्य गर्न नगरपालिकाले दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी लागु गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) अनुसार योजना बनाउँदा एकिकृत सहर सरसफाईको अवधारणा र सिद्धान्त अवलम्बन गरी कार्यान्वयन गर्नेछ ।

(३) नगरपालिकाले गरीब, सिमान्तकृत, भूमिहीन परिवार तथा अन्य आवश्यकताको आधारमा शौचालयको पहुँच बढाउन आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्नेछ ।

(४) शौचालयको उपलब्धता र पहुँच बढाउने कार्यमा नगरपालिकाले संघीय तथा प्रदेश सरकार, विकासका साझेदार आदि संघसंस्थाहरुको व्यवसायिक÷सामाजिक उत्तरदायित्वको माध्यमबाट निजीक्षेत्रसँग साझेदारी गर्न सक्नेछ ।

६. भण्डारण प्रविधि सम्बन्धि व्यवस्था

(१) ढलरहित क्षेत्र अन्तर्गत रहेका कुनै पनि संरचनाबाट निस्किने फोहरपानीलाई सेप्टिक ट्यांक वा सम्बन्धित आधिकारिक संस्थाबाट स्वीकृत प्रविधि मार्फतप्रशोधन गरिएको हुनुपर्नेछ ।

(२) स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ७ को दफा २९ अनुसार नक्सामा खुलाउनुपर्ने नयाँ भवन निर्माण गर्न नक्सामा अन्य कुराहरुको अतिरिक्त सो भवनको छुट्टै चर्पी र सोकपिट तथा त्यस्तो भवन अर्को भवनसँग जोडी बनाउने भएमा सो भवनको छुट्टै किलास रहनेगरी नक्सामा खुलाउनु पर्नेछ ।

(३) सेप्टिक ट्यांक सजिलै खाली गर्न सकिने स्थानमा उचित प्रकारको ढक्कन भएको हुनुपर्नेछ र संचालन पश्चात दिसाजन्य लेदो सुरक्षित व्यवस्थापनको लागि तोकिए बमोजिम समय– समयमा रित्याउने गर्नु पर्नेछ ।

(४) नयाँ संरचना: नगरपालिकामा ढलरहित क्षेत्रभित्र बन्ने नयाँ घर, भवन, तथा अन्य सम्बन्धित संरचनाहरुमा सेप्टिक ट्यांक वा सो भन्दा उच्चस्तरीय प्रशोधन प्रविधिको डिजाइन स्वीकृत मापदण्ड अनुसार बाहेक अन्य तरिकालेजडान गर्न वा निर्माण गर्न पाइनेछैन ।

(५) विद्यमान संरचनाहरु: यो ऐन लागु हुँदाको मितिमा विद्यमान संरचनाहरुले आफ्नो परिसरभित्र निम्नानुसार उपदफा (३) बमोजिमको सेप्टिक ट्यांक वा प्रशोधन प्रविधिमा अनिवार्य सुधार वा स्तरोन्नती गर्नुपर्नेछ ।

(क) उक्त संरचनाभित्रको रहेको स्थलगत सरसफाइ प्रविधिले वातावरण र जनस्वास्थ्यमा उच्च जोखिम पारेको अवस्थामा,

(ख) उक्त सम्पत्ति बिक्री गर्ने भएमा,

(ग) उक्त संरचेनाको ५० प्रतिशत वा सोभन्दा बढी मात्रामा भवनको पुनःनिर्माण वा तला थप गर्नु गरेमा,

(६) आवश्यकता र सम्भाव्यताका आधारमा नगरपालिकाले सामुदायिक सेप्टिक ट्यांक निर्माण गर्न प्रोत्साहन तथा आवश्यक आर्थिक एवं प्राविधिक सहयोग गर्नेछ ।

७. रित्याउने र ढुवानी सम्बन्धि व्यवस्था:

(१) दिसाजन्य लेदो रित्याउने र ढुवानी सेवा प्रदायक कुनैपनि संस्था वा कामदारलाई उक्त सेवा प्रदान गर्ने समयमा बाल्टिन जस्ता हाते उपकरणको प्रयोगमा पूर्ण प्रतिवन्ध गर्दै यान्त्रिक उपकरणको प्रयोग अनिवार्य हुनेछ ।

(२) दिसाजन्य लेदो रित्याउने र ढुवानी सेवा सम्वन्धि उपकरण, विधि र समय सो सम्बन्धि मापदण्ड तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) जनस्वास्थ्य र वातावरण संरक्षणको दृष्टिले प्रतिकुल असर पर्ने महसुस गरेमा कुनै पनि समयमा सेप्टिक ट्यांक सफा गर्न सम्बन्धित व्यक्ति/संघ संस्था/निकायलाई नगरपालिकाले वाध्यकारी निर्देशन दिनेछ । सो निर्देशनको पालना गर्नु सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) नगरपालिका वा अन्य सरकारी निकायबाट अनुमतिप्राप्त सेवा प्रदायकले मात्र दिसाजन्य लेदो रित्याउने र ढुवानी सेवा प्रदान गर्न पाउनेछ ।

(५) सेप्टिक ट्यांकी सफाइ सेवा प्रदायकले सर्वसाधारण र सफाइकर्मिको स्वास्थ्य र सुरक्षाका उचित उपाय अवलम्बन गर्नु अनिवार्य हुनेछ ।

८. प्रशोधन, विसर्जन र पुनःप्रयोग सम्बन्धि व्यवस्था:

(१) दिसाजन्य लेदोको सुरक्षित, सुलभ र गुणस्तरीय व्यवस्थापनको लागि नगरपालिकाद्वारा प्रशोधन संयन्त्रको व्यवस्था गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रशोधन संयन्त्रको व्यवस्था गर्दा जनस्वास्थ्य र वातावरणमा प्रतिकूल असर नपर्ने निर्माण गरी सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(३) प्रशोधन केन्द्रद्वारा निष्काशित फोहरपानी निर्धारित फोहरपानी विसर्जन मापदण्ड भित्र पर्ने गरी प्रशोधन विधि र प्रविधि सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ ।

(४) नगरपालिकाले प्रशोधनशालाको कार्यक्षमता र संचालन प्रक्रियाको नियमित निरीक्षण र अध्ययन गर्नु पर्नेछ ।

(५) प्रशोधनशालाको संचालन, मर्मत सम्भार सो सम्बन्धि निर्देशिकामा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(६) सङ्कलित दिसाजन्य लेदोलाई तोकिएको स्थान वा प्रशोधन केन्द्रमा लगेर सुरक्षित विसर्जन गर्नु पर्नेछ ।

(७) दिसाजन्य लेदोको प्रशोधन पश्चात निस्किने अवशेषलाई प्राविधिक सम्भाव्यता हेरी पुनः प्रयोग गर्नेछ र पुनःप्रयोगमा नआउने वा ल्याउन नसकिने अवस्थाका अवशेषलाई सुरक्षित विसर्जनको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(८) नगरपालिकाले प्रशोधन केन्द्र संचालन र प्रशोधित वस्तुको पुनःप्रयोग एवम्बजारीकरणको लागि निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रसँग समन्वय, सहकार्य, साझेदारी गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद– ४

दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापनमा निजी तथा सामुदायिक क्षेत्रको संलग्नता

९. अनुमतिपत्र सम्बन्धी व्यवस्थाः

(१) यस ऐन बमोजिम नगरपालिकाको अनुमति नलिई नगरपालिकाभित्र कसैले पनि दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सम्बन्धि काम गर्न वा गराउन पाउनेछैन ।

(२) नगरपालिकाभित्र दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सम्बन्धि काम गर्न चाहने व्यक्ति वा कम्पनी वा सामुदायिक संस्था लगायतका सेवा प्रदायकले तोकिए बमोजिम विवरण खुलाई नगरपालिका समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि नगरपालिकाले आवश्यक जाँचबुझ गरी मापदण्ड पुगेका निवेदकलाई दिसाजन्य लेदो

इटामट्टा नगरपालिकाको कार्यालय
इटामट्टा, झापा
कोशी प्रदेश, नेपाल

व्यवस्थापनको काम गर्न सक्षम देखेमा तोकिएको दस्तुर लिई तोकिए बमोजिमको इजाजतपत्र जारी गर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम जारी भएको इजाजतपत्र तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको दस्तुर तिरी नवीकरण गराउनु पर्नेछ ।

१०. निजी/सामुदायिक क्षेत्रलाई दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन गर्ने कार्य गराउन सक्नेः

(१) दफा (९) को उपदफा (३) अनुसार दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन कार्य गर्नको लागि अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा कम्पनी वा सामुदायिक संस्था लगायतका सेवा प्रदायकबाट कानून बमोजिम प्रतिस्पर्धा गराई नगरपालिकाले दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन गराउन सक्नेछ ।

११. अनुमतिपत्र खारेज गर्न सक्नेः

(१) यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, मापदण्डको कुनै कुरा उल्लंघन गरेमा एक पटकको लागि नसिहत दिने र सो समेतको परिपालना नगरेमा त्यस्तो सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र नगरपालिकाले खारेज गर्न सक्नेछ ।

१२. अनुमति पाई वा नपाई सन्चालन भइरहेको सेवा प्रदायकले अनुमतिपत्र लिनुपर्नेः

(१) यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि नगरपालिकाबाट अनुमति प्राप्त गरी वा नगरी दिसाजन्य लेदो सम्बन्धि सेवा प्रदान गर्ने व्यक्ति तथा संस्थाले पनि तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको विवरण खुलाई यो ऐन बमोजिमको अनुमतिपत्र लिनको निमित्त नगरपालिका समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।

परिच्छेद ५
सेवा शुल्क

१३. सेवा शुल्क सम्बन्धि व्यवस्थाः

(१) आवासीय, व्यवसायिक÷व्यापारिक, औद्योगिक, सरकारी÷संस्थागत र सार्वजनिक संस्थाहरुबाट निस्किएको दिसाजन्य लेदोको यथोचित व्यवस्थापनको लागि नगरपालिकाले आवश्यक सरसफाइ शुल्क लगाउन सक्नेछ ।

(२) नगरपालिकाले दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापनको दिगो व्यवसायिक योजना तर्जुमा गरी उचित शुल्क निर्धारण र सङ्कलन निर्देशिका तयार गरी लागू गर्नेछ ।

परिच्छेद ६
दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन कार्यको अनुगमन र मूल्यांकन सम्बन्धि व्यवस्था

१४. अनुगमन र मूल्याङ्कन सम्बन्धि व्यवस्थाः

(१) नगरपालिकाले यस ऐनको प्रावधान अनुसार सेप्टिक ट्यांक निर्माण, संचालन लगायत समग्र दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सेवा श्रृंखलाको नियमित अनुगमन तथा निरिक्षण गर्ने गराउनेछ ।

(२) नगरपालिकाले दफा ९ बमोजिम दर्ता भएका दिसाजन्य लेदो सेवा प्रदायकको अनुगमन गर्ने गराउने र उक्त सेवा प्रदायकले प्रदान गर्ने सेवा मापदण्ड अनुरुपकोभए नभएको भनी अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने गराउनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम गरिने अनुगमन, निरीक्षण तथा मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(४) स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी वार्षिक समिक्षा, सामाजिक परिक्षण जस्ता मूल्याङ्कनका कार्यक्रम संचालन गर्दा दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापनलाई पनि मूल्याङ्कनका विषयवस्तु बनाइनेछ ।

परिच्छेद ७
दण्ड जरिवाना

१५ दण्ड जरिवाना सम्बन्धि व्यवस्था :
यो ऐन विपरित कसैले कार्य गरे वा गराएमा नगरपालिकाले तोकिए बमोजिमको दण्ड जरिवाना गर्नेछ ।

१६. पुनरावेदन गर्न सक्नेः
दफा १५ बमोजिम भएको जरिवाना उपर चित्त नबुझ्ने पक्षले उक्त जरिवाना उपर सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पैंतीस दिनभित्र पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद ८
विविध

१७. नियम, कार्यविधि, मापदण्ड तथा निर्देशिका बनाउन सक्नेः यो ऐन कार्यान्वयन गर्न नगर कार्यपालिकाले आवश्यक नियम, कार्यविधि, मापदण्ड, तथा निर्देशिका बनाउन सक्नेछ ।

१८. प्रचलित कानून बमोजिम हुनेः दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सम्बन्धी विषयमा यस ऐनमा उल्लेख भएका कुराहरुमा यसै बमोजिम र अन्य कुराहरुमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१९. खारेजी र बचाउः यो ऐन जारी हुनु भन्दा अगाडि नगरपालिकाबाट भए गरेका कामहरु यसै ऐन भए गरेको मानिनेछ ।